

1886/7.

24,518. szám.

Felmerült eset alkalmából a budapesti egyetem tanácsához a következő rendeletet intéztem:

•N. N. azon folyamodványa tárgyában, hogy a heidelbergi egyetemen a nemzetgazdaságtanból mint fő; továbbá a politikából és államjogból, mint melléktárgyakból szerzett bölcsészettudori oklevele nostrificáltassék: elfogadva a jog- és államtudományi karnak, továbbá az egyetem tanácsának álláspontját, folyamodót a jog- és államtudományi karhoz utasítom, ezen kar levén illetékes arra nézve is, hogy akár a pótlólagos hallgatás, akár a pótlólag leteendő szigorlatok tárgyait megszabja.

Egyúttal jövőre nézve elvi utasításul elrendelem, hogy a külföldi egyetemeken az államtudományokból illetőleg azok egyes ágaiból szerzett bölcsészettudori oklevelek nostrificálásának elbíraskodása kizáróan a jog- és államtudományi kart illeti meg, s hogy az illető oklevelek, a mennyiben a hazai tanulmányi rendszer és tudorsági szervezet követelményei szerint nostrificálhatók, nem mint bölcsészeti, hanem mint államtudományi tudori oklevelek nostrificálandók.

Miről az egyetem Tanácsát jövőbeni mihez tartásúl értesítem.

Budapesten, 1886. évi szeptember hó 3-án.

TREFORT S. K.

19,228. szám.

Folyó évi ápril hó 7-éről 14,068. szám alatt kelt s az egyetem Tanácsához intézett rendeletemben egy fölmerült eset alkalmából kifogásoltam azt, hogy a kolozsvári egyetem tanácsa az oly fontos kérdésekben is, minő egy új tanészék felállítása, tartózkodik minden vélemény-nyilvánítás és jelentéstételtől s a karok jelentéseit elnökileg s minden kísérő levél nélkül terjeszti föl.

Erre előbb az ottani jog- és államtudományi kar tett 368. szám alatt a Rector útján jelentést kifejtve, hogy az

egyetem alapítására vonatkozó 1872. XIX. t.-cz. 2. §-a értelmében — felfogása szerint — a tanács ily ügyekben véleményadásra jogosítva nincs; később pedig 911. szám alatt maga a tanács tett igazoló előterjesztést ugyancsak a törvény az egyetem ügyviteli szabályzata s az eddigi gyakorlat alapján igyekeztén kimutatni, hogy a fennforgó esetben helyesen járt el.

Ezen előterjesztésekre ezennel a következőkben válaszolok:

Nem annyira a fennforgott esetben követett helyes vagy nem helyes eljárása a tanácsnak képezte figyelmeztetésem és utasításom tárgyát, mert ha valamely kari előterjesztésre a tanácsnak észrevétele nincs, annak hallgatólagos felterjesztése által is kifejezheti ezt — mint inkább azon a kolozsvári egyetemenél gyakorlottá vált s úgy látszik a törvény és ügyviteli szabályzat helytelen értelmezése folytán szabálylyá emelt eljárás, mely szerint az egyetem tanácsa majdnem teljesen nullificáltatik, egyszerű postája a karoknak, melyeknek felterjesztéseit csupán a Rektor által láttamoztatja s még az oly ügyekben is, a melyeknek tárgyalását a törvény és szabályzat határozottan és egyenesen követeli tőle, tartózkodik a jelentéstételtől vagy jelentést tesz minden érdemleges véleménynyilvánítás nélkül.

Igy, hogy csak a legújabb időből néhány feltűnő esetet említsek, az egyetemi olvasókör módosított alapszabályait a tanács fölterjesztette a nélkül, hogy a módosítások természetéről nyilatkozott, azok jóváhagyását vagy elvetését egy szóval is ajánlotta volna; így továbbá az egyetemi könyvtár rendkívüli dotációjának mikénti szétosztására nézve a karok különböző kérelmeit felterjesztette a nélkül, hogy azokat, a mi különösen feladata lett volna, valamikép összeegyeztetni s intézkedésemre nézve javaslatot tenni megkísérelte volna.

Igy, — ismét az egyetemi könyvtárra nézve, — mely pedig a tanács gondoskodásának egyik fő tárgyát kellene hogy képezze, fölterjesztette a jogi karnak két (a nagyszabeni jogakadémia könyvtárának bekebelezését tárgyazó) jelentését a nélkül, hogy a maga részéről e tárgyban csak egy szóval is nyilatkozott volna.

Azt a felfogást, mely e gyakorlat meghonosítására veze-

tett, s a melynek most igazolását a törvény és szabályzat segélyével kísérti meg a tanács és a jogi kar, semmikép sem helyeselhetem és kötelességem annak megigazítására törekedni; mert ha az összes tanártestületből alakuló idő szerinti tanács a tudománykarok működését önkaratúlag figyelemmel nem kíséri, azok tevékenysége iránt nem érdeklődik, törekvéseik érdekeiktől idegen marad, a körükben felmerülő kérdésekhez hozzászólni nem tud vagy nem akar: az ily magatartású tanács, bármikép állapítsák meg hatáskörét, a szabályok holt tagja fog maradni az egyetem szervezetének s mivel sem fog hozzájárulni azon élénk tudományos szellem kifejlesztéséhez, mely az egyetemeket, mint a tudomány köztársaságait, kell hogy jellemezze.

Az egyetemi tanács élénk működésére, hatáskörének teljes betöltésére s az egyetem szervezetében elfoglalt állásának jelentőségére pedig különös súlyt kell fektetnem azért is, mert az egyetemek modern fejlődése korában azoknak egyes intézetei helyileg úgy is annyira különválnak, az egyetem egyes alkatrészeinek szükségletei és működési körei annyira szétágaznak, hogy úgyszólván csak is a tanács képezi az egységes központot, mely az egyetemet megóvhatja attól, hogy egyes szakiskolák szervesen halmazává változzék át.

E szempontból a törvény és ügyviteli szabályzat ama túlzó magyarázatát sem helyeselhetem, mely a tanács eljárásának indokolásául szolgált. Mert bár a törvény a tanszékek betöltésénél csak a kar meghallgatását teszi a minister kötelességévé, semmikép sem lehet elvitatni a tanácstól azon jogot, hogy a mennyiben szükségesnek látja, mint — a törvény szerint a tudománykarok fölött álló hatóság, melynek feladata az egyetem testületi ügyeinek intézése, a tanártestület kiegészítését illető kérdésekhez hozzászóljon. Még inkább kell — a törvény és szabályzat alapján — megkívánnom, hogy a karokat közösen érdeklő kérdésekben s az egyetem adminisztratív ügyeiben a rektor láttamozása helyett a tanács szabályszerű üléséből keletkezett vélemény és jelentés kerüljön elő.

Budapesten, 1886. szeptember hó 9-én.

TREFORT S. K.

43,343. szám.

A ottani jog- és államtudományi karnak az egyetem tanácsa f. évi október hó 29-ről 212. sz. a. bemutatott előterjesztését a karok és az egyetemi tanács közötti viszony s ez utóbbinak hatásköre tárgyában f. é. 19,228. sz. a. kelt itteni rendeletre /. alatt oly utasítással küldöm vissza, hogy azt, mint az egyetem tanácsa saját hatáskörére vonatkozó kötelessége szerint vegye tárgyalás alá s arra nézve érdemlegesen nyilatkozzék.

A többi karok által netán ugyanez ügyben teendő előterjesztésekre nézve is hasonló eljárás lesz követendő s azok nem lesznek pusztá rektori láttamozással felterjesztendőek.

Budapest, 1886. november hó 17-én.

TREFORT S. K.

38,395 szám.

Midőn a jog- és államtud. kar f. évi szeptember 18-án tartott I. rendes ülésének a tanács által folyó évi szeptember 27-éről 99. sz. a. felterjesztett jegyzőkönyvét /. alatt visszaküldeném, a 6. pont alatt hozott határozatra vonatkozólag mihez tartásul tudatom a nevezett karral, hogy a tanrendre vonatkozó minden változás iránt hozzám a szabályok értelmében külön jelentés teendő.

Budapest, 1886. november hó 30-án.

TREFORT S. K.

47,319. szám.

A kolozsvári egyetemen az 1886/87. tanév II-ik felére egybeállított s az egyetemi tanács által f. évi június hó 6-ról 767. sz. a. felterjesztett tanrendet /. alatt visszaküldetvén, a jog- és államtudományi karra vonatkozólag a következő megjegyzéseket kell tennem:

Az egyetemeknek a jogakadémiákhoz való viszonyánál, de nagyobb kifejllettségüknel fogva is kívánatosnak tartván, hogy azokon az összes kötelező főtárgyak, minden féléven át főcollegiumban előadassanak, felhívom az egyetemi tanácsot, intézkedjék lehetőleg az iránt, hogy a bemutatott tanrendben

heti két órával felvett magyar közjogi és közigazgatási collegium, a köteles heti 5, illetőleg 4 órára egészítették ki. A mennyiben ez mindazáltal a jövő félévre keresztül vihető nem volna, az említett collegiumok czíme olyképp lesz megváltoztatandó, illetve kiegészítendő, hogy azoknak spetiál-collegiumi jellege kétséget kizáró módon felismerhető legyen.

A dr. Wertheimer Ede tanár által hirdetett s az egyetemi tanács által folyó évi november hó 26-áról 299. sz. a. feljelentett collegiumnak utólagos felvételét jóváhagyó tudomásul veszem. Az ekként kiegészített tanrend 10 nyomtatott példánya annak idején hozzám felterjesztendő lesz.

Budapesten, 1886. deczember hó 2-án.

A minister helyett:

BERZEVICZY ALBERT S. K.,
államtitkár.

48,521. szám.

Farkas (Lupu) Péter joghallgatónak tanidő-beszámíthatása iránti az egyet. Tanács által f. hó 1-jéről 307. sz. a. felterjesztett folyamódványát, mellékleteivel együtt, /. alatt visszaküldvén, a következőket jegyzem meg:

Folyamodó egyéves önkéntesi szolgálatát 3. és 4. tanféléve alatt töltvén ki, jogosítva lett volna ugyan a II. alapvizsgát az 5. félévet követő január havi határidőig joghátrány nélkül letenni; minthogy azonban ezt a 7. félév végéig elmulasztotta, az 5. félévnek beszámíthatására sincs többé igénye, s így nem, miként a Tanács állítja, két, hanem három félévre vált szabálytalanná. Ezen 3 félévnek egy jogi félévül való beszámíthatását a felhozott körülmények méltatásával ezennel megengedem s így folyamodó által a jelen féléven kívül még kettő lesz póllandó.

Figyelmeztetnem kell egyúttal a Tanácsot, hogy a leczkekönyvnek a jelen esethez hasonló megtoldása, mely szerint szétszakadozott és hiányos lapszámú leczkekönyvhez új lapok fűzetnek, meg nem engedhető, hanem a beíratási és leczkelátogatási bizonyságok csakis hiánytalan s a tanintézet pecsétjével lezárt lapokkal bíró leczkekönyvekbe vezethetők be, s ha egy fűzet lapjai elégségesek nem volnának, folytatólag új fűzet állítandó ki.

Budapest, 1886. deczember 11-én.

A minister helyett:

BERZEVICZY ALBERT S. K.,
államtitkár.

52,338. szám.

Múlt évi deczember 28-ról 395. sz. a. kelt felterjesztésére hivatkozással értesítem a Tanácsot, hogy br. Bánffy Kázmér joghallgató az 1874. évi február 5-én 3055. sz. a. kelt rendeletem alapján Bécsben hallgatott német jogtörténelmi kollegiumát egyetemes európai jogtörténelmi gyanánt beszámíthatja ugyan, mivel azonban a magyar jogtörténetet mindeddig nem hallgatta f. é. január hóban az I. alapvizsgára sem bocsátható. A mennyiben azonban folyamodó a f. nyári félévben a magyar jogtörténetet hallgatni fogja és a félév végén az I. alapvizsgát sikeresen leteszi, eddig hallgatott féléveinek beszámíthatását ezennel megadom.

A felterjesztett folyamodványt és mellékleteit, további eljárás czéljából, /. alatt küldöm vissza.

Budapest, 1887. január hó 13-án.

A minister helyett:

BERZEVICZY ALBERT S. K.,
államtitkár.

2300. eln. szám.

A »Pesti magyar kereskedelmi bank«, a »Magyar jelzálog hitelbank«, a »Kisbirtokosok országos földhitelintézete« és a »Nagyszebeni földhitelintézet« által forgalomba bocsátott záloglevelek, miután az 1881-iki üzletévről bemutatott jelentéseik és zárszámadataik szerint a záloglevelek fedezésére és biztosítására szolgáló külön alapok az 1876. évi XXXVI. t. czikk határozmányainak megfelelnek, valamint a Pesti hazai első takarékpénztár egyesület által, alapszabályai értelmében, kibocsátandó $4\frac{1}{2}\%$ -al kamatozó kötvények — tekintettel a minister-tanácsnak 1879. évi október hó 22-én 50. szám alatt hozott határozatára — a közigazgatás minden ágazatában üzleti biztosítékul és bánatpénzül elfogadhatók.

Miről az egyetem Tanácsát tudomás és mihez tartás végett értesítem.

Budapesten, 1887. évi január hó 15-én.

TREFORT S. K.

2307. szám.

Az országos állatvédő-egyesületnek felterjesztését az élve bonczolás korlátozása, illetőleg szabályozása iránt a Tanácsnak másolatban azzal küldöm el, hogy arra nézve az orvostudományi karnak véleményes jelentését terjeszse föl.

Budapesten, 1887. évi január hó 21-én.

A minister meghagyásából:

Dr. MARKUSOVSKY, s. k.,
ministeri tanácsos.

Másolat.

Nagyméltóságú Minister Úr! Azon tudatban, hogy Nagyméltóságod a tudományos művelődés emelésére irányzott sikerdús tevékenysége közben az erkölcsök nemesbülésének előmozdítására is kiterjeszti figyelmét és a tudományos haladás mellett működésének egyik fontos tárgyát képezi, megakadályozása mindazon körülményeknek, a melyek a jellem, szív és kedély nemesbülésére hátrányt képezhetnek; mély tisztelettel vagyunk bátrak f. évi közgyűlésünkben egyhangúlag hozott határozat folytán Nagyméltóságodnak figyelmét egy-egy tudományos eljárásra irányozni, a melynél szerény véleményünk szerint bizonyos megszorító rendszabályok alkalmazása kívánatos lenne.

Ezen az élettan művelése közben gyakorolt tudományos eljárási mód, az élvebonczolás (vivisection). Azt hisszük, hogy nem szenvedhet kétséget, miszerint az élvebonczolásnak korlátlan gyakorlása az erkölcs és kedély nemesbüléséhez hozzá nem járulhat, sőt arra káros hatással lehet, a mi különös fontossággal bír az orvosnál, a ki hivatásánál fogva gyakran önfeláldozó működésre van utalva, melynél ép szív és kedély egyik elengedhetlen feltétel. Maga dr. Hyrtl világhírű hazánkfia, bécsi orvosi egyetemi tanár, ez álláspontra helyezkedett, midőn az élvebonczolás intézménye felől kemény szavakkal és elítélőleg nyilatkozott.

Nem említve Angliát, a hol ez intézmény korlátozásának törvényhozásilag történt szabályozása köztudomású dolog, nem említve továbbá Franciaországot, a hol egy hason szellemű rendelet kibocsátása, hallomás szerint, tervben van, csupán a

porosz és osztrák közoktatásügyi ministereknek e tárgyban kibocsátott rendeleteire hivatkozunk és bátrak vagyunk e rendeletek szó szerinti szövegét közölni.

Gossler porosz közoktatásügyi miniszternek kibocsátott rendelete következőleg intézkedik:

1. Versuche am lebenden Thier, dürfen nur zu ersten Forschungs oder wichtigen Unterrichtszwecken vorgenommen werden.

2. In den Vorlesungen sind Thierversuche nur in dem Mase statthaft, als dies zum vollen Verständnisse des Vorge-tragenen nothwendig ist.

3. Die operativen Vorbereitungen zu den Vorlesungs-versuchen, sind der Regel nach vor Beginn der eigentlichen Demonstration und in Abwesenheit der Zuhörer zu bewerk-stelligen.

4. Thierversuche dürfen nur von den Professoren und Docenten, oder unter deren Vorantwortlichkeit ausgeführt werden.

5. Versuche, welche ohne wesentliche Beeinträchtigung des Resultates an minderern Thieren gemacht werden können, dürfen nur an diesen und nicht an höheren Thieren vollzogen werden.

6. In allen Fällen, in welchen es mit dem Zwecke des Versuchs nicht schlechterdings unvereinbar ist, müssen die Thiere vor dem Versuche durch Anästhetika vollständig und in nachhaltiger Weise betäubt werden.

Conrad báró osztrák közoktatásügyi minister e tárgyban következőleg rendelkezik:

1. Versuche an lebenden Thieren (Vivisectionen) dürfen nur zu Zwecken ernster Forschung und Ausnahmsweise, wenn umgänglich nothwendig, auch zu Unterrichtszwecken vorge-nommen werden.

2. Solche Versuche können nur in den vom Staate autori-sirten medicinischen Instituten ausgeführt werden.

3. Nur Instituts-Vorstände und Docenten (Assistenten) sind berechtigt Vivisectionen vorzunehmen, oder sie unter ihrer Aufsicht und Verantwortung auch von wissenschaftlich bereits Vorgeschnittenen (Ärzten und Candidaten der Medicin, vornehmen zu lassen.

4. Die zum Versuche verwendeten Thiere müssen, wenn immer es ohne den Zweck des Versuches zu beeinträchtigen, möglich ist, stets wie bisher betäubt werden.

5. Zu Versuchen, welche auch an minderen Thieren ausgeführt werden können, sollen nur diese und keine Thiere höherer Art verwendet werden.

Mindezek alapján azon tiszteletteljes kérelemmel fordulunk Nagyméltóságodhoz: miszerint az élvebonczolás intézményét a legszűkebb korlátok közé szorítani és e rendelkezést nemcsak az orvosi egyetemekre alkalmazni, hanem az állatgyógyintézetekre is kiterjeszteni méltóztassék, még pedig mindketőre nézve oly meghagyással, hogy az illető rendelet ez intézetekben kifüggesztett táblák által megismertessék; mély tisztelettel. Budapest, 1887. január hó 6-án. Az országos állatvédő-egyesület. Királyi Pál s. k. elnök, Békey Imre s. k. Az orsz. áll. véd. egyt. elnöke.

A másolat hitelül:

LAMPE ALAJOS S. K.
aligazgató.

3419. szám.

Az igazságügyminister úrnak a szamosújvári fegyencz hulláknak az egyetem részére átengedésére vonatkozó átiratát másolatban /- alatt azzal küldöm meg a Tanácsnak, hogy annak értelmében a kellő lépéseket tegye meg és a megállapított eljárásról hozzám jelentést tegyen.

Budapest, 1887. január 28-án.

A minister meghagyásából:

DR. MARKUSOVSZKY S. K.,
ministeri tanácsos.

Másolat.

A m. kir. igazságügy ministeriumtól., $\frac{22,690}{I. M. 1886}$ szám. Nagyméltóságú Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úrnak. Hivatkozással Nagyméltóságodnak a sz.-újvári kir. orsz. fegyintézetben elhalt fegyenczek hulláinak a kolozsvári egyetem orvosi kara részére leendő átengedése iránt múlt hó 18-án és folyó évi január hó 14-én 24,143. sz. a. kelt nagybecsű átirataira, van szerencsém Nagyméltóságodat tiszteletteljesen értesíteni, hogy eddigelé azért késtem válaszómmal, mert időközben a szamosújvári fegyintézetet megvizsgáltván,

kiküldöttemnek azt is feladatává tettem, hogy a fegyintézet igazgatóságával a hullakiadás kérdése felett értekezék, s az értekezés eredményét jelentse. A kiküldöttnek jelentése szerint, a hullakiadás a fegyenczek közt erős visszatetszést és forrongást fog ugyan kezdetben valószínűleg okozni, mindamellett elvben nem vagyok ellene, hogy a kolozsvári egyetem részére a szamosújvári fegyintézetben elhalt fegyenczek hullái bizonyos korlátozás mellett kiadassanak. A korlátozást abban kívánom felállítani, hogy csakis oly fegyenczek hullái adassanak ki, a kikre nézve nem valószínű, hogy rokonaik hulláik kiadását eltemetés végett követeljék; ilyenekül azok tekinthetők, kiknek sem nejük, sem szüleik vagy gyermekeik nincsenek, mert a legközelebbi rokonok érzelmeit lehetőleg kiméltben akarom tartani, ezek előleges megkérdezése pedig a gyakorlatban a legtöbb esetben kivihetetlen lenne, a mennyiben a fegyenczek legnagyobb része oly helységekből illetékes a hová a rokonokkal való, akár írásbeli, akár távirati érintkezés vagy lehetetlen, vagy oly hosszú időt venne igénybe, hogy a felelet beérkeztéig a hulla eltartható nem lenne. A ragályos betegségben elhaltak hullái vagy az igen gyors feloszlásba átment hullák, szóval oly hullák melyeknek szállítása az egészségügyi szabályok értelmében tiltva van, önként érthetőleg szintén nem lesznek kiadhatók. A hullakiadás módozataira nézve azon nézetben vagyok, hogy legczélszerűbb leendő, ha a kolozsvári egyetem orvosi kara szamosújváron egy megbízottat jelöl ki, a kinek a hullák az igazgatóság által átadassanak. Az igazgatóság csak annyit vállalhat magára, hogy ezen megbízottat esetről-esetire értesíti, hogy egy elszállítható hulla áll rendelkezésére, ezen megbízott az egyetem orvosi kara által rendelkezésére bocsátandó, s a hullaszállítás iránt fennálló egészségügyi szabályoknak megfelelő készüléket az intézetbe szállítandja, az igazgatóság a hullát a készülékbe elhelyezi és elismervény mellett a megbízottnak átadja. Az igazgatóság tevékenysége ezzel befejezést nyer s a további teendőket a megbízott teljesíti. A hullaszállítás és eltemetés költségei önként érthetőleg a fegyintézetet nem terhelendi. Hogy Nagyméltóságodnak arról is tájékozással szolgálhassak, hogy valószínűség szerint, évenként hány hullára számíthatna a kolozsvári egyetem orvosi kara, s hogy ennél fogva lenne-e számbavehetőleg segítve az

egyetem hullá hiányán, kiküldöttem az 1883, 1884, 1885. években az intézetben előfordúlt halálozásokról kitűntetvén azt, hogy hány oly fegyencz halt el, kiknek fent körülírt családtagjaik nem voltak, egy kimutatást készíttettem, melyet 1/2. alatt van szerencsém ide mellékelni, az ebben foglalt adatokból következtetve, évenként valószínűleg 17—18 hullára számíthatna az egyetem. Midőn ezek után nagybecsű átírata mellékleteit 3/4. alatt idezárnám és további intézkedéseiről magamat értesíteni kérem, fogadja stb.

Budapest, 1887. január hó 19-én Fabiny Teofil s. k.

Másolat hitelül:

LAMPE ALAJOS s. k.,
aligazgató.

9472. szám.

Páska Zoltán joghallgatónak az egyetemi tanács által folyó évi márczius hó 2-án 634. sz. a. felterjesztett folyamodványát, mellékleteivel együtt, további eljárás czéljából 1/2. alatt azzal küldöm vissza az egyetemi Tanácsnak, hogy folyamodó még egy félévnek pótlására útasítandó, s ha ezen félévben szorgalmat fog tanúsítani, s a collegiumokban részt vesz, végbizonyítványát kinyerheti. Nevezettnek a folyó félévre való utólagos beíratkozhatását ezennel megengedem.

A mi a felvetett kérdést illeti, megjegyzem, hogy a tanulmányi és vizsgálati szabályzat nem ismer olyan alapvizsgálati határidőt, mely a félév közepére esnék, hanem annak 2. és 3. szakasza által ezek félév a végére és elejére tűzettek ki. Ezen okból a kar más határidőt, mint az említett szakaszokban megszabottakat, ki sem tűzhet. Ha pedig igen kivételes esetben a kar kedvező véleménye alapján engedélyt adnék is a teljes alapvizsgálatnak, a pótvizsgálati határidőben (november-márczius) való letehetésére, ez magában véve, hácsak külön ki nem mondatott szintén nem ad még jogot azon félévnek beszámíthatására, melynek folyamán az illető alapvizsgáját letette.

Budapest, 1887. márczius hó 8-án.

A miniser helyett:

BERZEVICZY ALBERT s. k.,
államtitkár.

10,591. szám.

F. évi 565. sz. a. kelt előterjesztésére, ahhoz tartásúl, értesítem a Tanácsot, hogy az országos törvényhozás a kolozsvári tud. egyetem rendkívüli tanárainak lakbérilletményét évi 200 frtban állapította meg; ennél fogva nincs módomban azt a Tanács kérelméhez képest évi 250 frtra fölemelni.

Budapesten, 1887. márczius hó 15-én.

A miníster helyett:

BERZEVICZY ALBERT S. K.,
államtűkár.

5402. szám.

Már ismételve hangsulyoztam, hogy nemzeti vagyonosodásunk érdekében minden eszközt fel kell használnunk, melylyel a hazai ipart és kereskedelmet támogathatjuk. Ezen czél után való törekvésben egy tényezőt sem szabad figyelmen kívül hagyni, bármily kicsinynek is látszassék első pplanatra a haszon, melyet a hazai iparnak és kereskedelemnek hoz.

Örömmel tapasztaltam ugyan, hogy az e tárgyban kiadott rendeleteimnek nagyrészt meg volt a kívánt hatásuk; mindazonáltal sajnálattal látom, hogy egyesek — talán előítéletből, talán közönyből — még mindig elzárkoznak közgazdasági érdekünknek ezen legelemibb követelménye elől, s a külföldi ipar- és kereskedelemnek indokolatlan előnyben részesítése által a nemzet érdekén sérelmet ejtenek.

Újabban a magyar könyvkereskedők egylete emelt panaszt a miatt, hogy nemcsak a társadalom egyes kiváló osztályai, hanem állami és más jellegű nyilvános intézetek is könyvszükségleteiket a hazai könyvvarusok kikerülésével közvetlenül a külföldről szerzik be, miáltal a magyar könyvkereskedés, s közvetve az ország, évenként 2—300,000 frt vesztéséget szenved.

Mínthogy itt oly árúczikkról van szó, melyet a hazai könyvkereskedő ép oly minőségben és ugyanazon feltételek mellett szállít, mint a külföldi közvetítő; mínthogy továbbá a hazai könyvkereskedőkben nemcsak ezen osztály, hanem a nemzeti és tudományos irodalom is sújtatik, mely fejlődésének egyik fontos kelléke a kiadók vagyonosodása, azért szükségesnek látom Nagyságodat felhívni, miszerint a vezetése alatt

álló tanintézet összes könyvszükségétét, tehát a külföldi műveket is, egyes régi és ritka könyvek kivételével, a mennyiben ez megtörtént volna, jövőben kizárólag hazai könyvtárosoktól szerezzé be.

Megjegyzem, hogy egyidejűleg a kebelbeli számvevőséget utasítottam, miszerint az 1887/88. tanévtől kezdve a számadások átvizsgálása alkalmával a külföldi könyvkereskedők által kiállított számlákat útasítsa vissza.

Budapest, 1887. márczius hó 10-én.

TREFORT S. K.

11,549 szám.

Míg a jelenleg fennálló szigorlati rendszert megelőző szabályzat 4. §-ában megengedte azt, hogy a joghallgatók 8-ik egyetemi félévök utolsó hat hetében, kivételesen első szigorlatra bocsáttassanak, addig az Ő cs. és apost. kir. Felsőge által jóváhagyott 1883-iki új szigorlati szabályzat ide vonatkozó szakasza 6. §. akként rendelkezik, hogy: »tudori szigorlatokra csak azok bocsáttatnak, kik a 4. évi tanfolyamot szabályszerűen bevégezték és az eredeti indexet s a végbizonyítványt kérvényükhöz csatolják.

Ezen utóbbi szabályzat szigorú értelmezése, kivált a korábbival egybevetve, oda vezethet, hogy a joghallgatók 8 félévök bevégezésekor még azon félév végén szigorlatot nem is tehetnek.

Minthogy pedig szükségét látom annak, hogy kiváló szorgalmú és jeles előmenetelű ifjak részére kivételesen ezentúl is megadassék annak lehetősége, hogy első szigorlatukat már utolsó tanfélévük végén tevén le, ez által ügyvédi gyakorlatuk is 3 hóval előbb kezdődjék, s a mennyiben vidéken laknak, a kétszeri időzés és az egyetem székhelyén való tartózkodás költségeitől is megkíméltessenek, indokoltnak mutatkozik a szigorlati szabályzat megfelelő értelmezése, illetőleg kiegészítése.

Felhozatván az említett kedvezmény ellenében azon körülmény, hogy a 8 félév utolsó négy hetében való szigorlatra hocsátás esetében a leczkelátogatási szorgalom és figyelem, még szorgalmas joghallgatóknál is elvonatni szokott, célszerű volna egyúttal kimondani azt is, a mi a II. és III.

szigorlatra nézve már tényleg alkalmazásba is vétetett, hogy a szigorlatok letevésének sorrendje teljesen a joghallgatók szabad választására bízatik.

A szigorlati szabályzat ennél fogva, a budapesti egyetem tanácsának véleménye szerint, a következő két rendelkezéssel lenne kiegészítendő:

1. Nyolczadik félévöket végző jog- és államtudományi hallgatók kivételosen már nyolczadik félévök négy véghetőben is szigorlatokra bocsáthatók, a mennyiben végbizonyítványt nyerniök sikerült.

2. Úgy a jog-, mint az államtudományi szigorlatok, a szigorlók által tetszés szerint választható rendben tehetők.

Mielőtt mégis a jelzett kiegészítések jóváhagyását Ő Felségénél kieszközölném, azok iránt az egyetemi tanácsot véleményes jelentéstételre hívom fel; az idő előrehaladott voltára tekintettel azonban ezen jelentésének benyújtására e rendelet vételétől számított két heti záros határidőt tűzök ki.

Budapesten, 1887. április hó 2-án.

A minister helyett:

BERZEVICZY ALBERT S. K.,
államtitkár.

14,174. szám.

A budapesti m. kir. tud. egyetem gazdasági ügyeinek kezelése tárgyában a mai napon kiadott s Ő császári és ap. kir. Felsége f. é. január hó 18-án kelt legfelsőbb elhatározásával jóváhagyott szervezeti szabályzatot, úgyszintén az ehez készült »Utasítás«-t és a »Klinikai bizottság« szervezeti szabályait tájékozás végett % alatt közlöm a Tanácscsal.

Megjegyzem ezúttal, hogy a kolozsvári egyetemre nézve annak jelenlegi kifejttségében és mostani viszonyai mellett hasonló szervezet életbeléptetését szükségesnek nem látom, s a gazdasági ügyek kezelésére nézve ott jelenleg fennálló rendszert és gyakorlatot egyelőre megváltoztatni nem szándékozom.

Elvben helyeslem az ottani karok abbéli javaslatát, mely múlt évi 579. és 824. sz. jelentéssel terjesztetett elém, hogy a fontosabb gazdasági ügyek intézése egy »gazdasági bizottság«-ra ruháztassék, sajnálatomra azonban fedezeti nehézség-

gek miatt nem gondoskodhatom már most arról, hogy e bizottságban egy külön tiszteletdíjjal ellátott műszaki közeg foglaljon helyet.

Budapest, 1887. ápril hó 3 án.

TREFORT S. K.

644. eln. szám.

A közmunka- és közlekedésügyi minister urnak 1887. évi február 25-én 4470. sz. alatt kelt átirata szerint utóbbi időben többször előfordult azon eset, hogy közhatóságok és hivatalok magányfeleknek, különösen a velök szerződéses viszonyban álló üzlettulajdonosnak vagy részvénytársaságnak, nyomtatványok; könyvek, irodai szerek stb. cikkek megrendelésére vonatkozó leveleket »Hivatalból, közszolgálati ügyben portómentes« megjelöléssel adtak postára, melyek ez alapon a fennálló határozmányoknak megfelelőleg a postahivatalok által díjmentesen kezeltettek.

Ily tárgyban küldött levelek azonban nem tekinthetők közszolgálati ügyben keletkezetteknek, mert a megrendelésekből az üzlettulajdonosnak anyagi haszna lévén, azok az illető szállítási vállalkozó magán érdekét képezik. -

Hatóságok és hivatalok »Közszolgálati ügyben portómentes« jellel üzlettulajdonosok-, részvénytársaságok-, vállalkozóknak, vagy magánosoknak csak oly leveleket küldhetnek, melyek tartalmuknál fogva közérdekű ügyet képeznek. Ilyenek lehetnek, ha valamely hatóság az illetőt felszólítja annak kimutatására, hogy üzletében hány embert foglalkoztat, vagy ha valamely vállalkozótól évi jövedelmének bevallása avagy valamely nyomdai részvénytársaságtól évi kiadmányainak statisztikai kimutatása hivatalos használatra bekívántatik és az ezekhez hasonló esetek.

Utasítom ezek alapján az egyetem tanácsát, hogy magányfelekhez küldendő hivatalos levelei közül csak a közszolgálat érdekében keletkezetteket lássa el »Hivatalból, közszolgálati ügyben portómentes« megjelöléssel; egyéb oly hivatalos levelekre pedig, melyek a címzett fél magánérdekében küldetnek »Hivatalból, portóköteles« megjegyzést alkalmazzon, mely utóbbi levelek pótdíj, esetleg ha ajánlva adatnának fel, aján-

lási díj nélkül egyszerű portóval, 20 gr. sulyig 5 kr., azon felül 250 grmig 10 krral fognak megrovatni, mely kézbesítés alkalmával a czimzettől szedetik be.

Egyszersmind felhívom az egyetemi tanács figyelmét arra, hogy a közszolgálat érdekében magánfelekhez küldött hivatalos levelek borítékára a »Hivatalból, közszolgálati ügyben portómentes« megjelölést annyival inkább ne mulassza el kitenni, mert a megjegyzés hiányossága vagy elhagyása a levél megdíjazását vonja maga után, s ha czimzett a portót nem fizeti le, állítván, hogy a levél tartalmánál fogva portómentes és ezt a borítékban levő írattal beigazolja, úgy a levél tartalma neki díjmentesen kiadatik, az esedékes portó pedig a boríték alapján azon hatóságtól vagy közeztől hajtatik be, mely a portómentes kezeléshez megkivántató megjegyzést alkalmazni elmulasztotta.

Végül figyelmeztetem az egyetem tanácsát, hogy a postai szabályok értelmében, az, a ki portóköteles levelet helytelenül portómentes megjelöléssel ad postára, büntetés alá eső áthágást követ el.

Budapest, 1887. évi márczius hó 19-én.

TREFORT S. K.

18,340. szám.

A középiskolai oktatásról szóló 1883. évi XXX. törvény-cikk 61. §-ának 2. pontja a középiskolai tanári vizsgálatra jelentkező tanárjelöltektől, a kellő szaktanulmányokon felül, megköveteli annak igazolását, hogy tanulták: a) a magyar irodalmat s annak történelmét, különös tekintettel a magyar nemzet művelődéstörténetére; b) a nevelés- és oktatástant s ezek történetét; c) a szorosan bölcsészeti tárgyakból legalább logikát, psychológiát és a bölcsészet történelmét.

Daczára, hogy a törvény e követelményét a tanárvizsgálati szabályzathoz 1885. évi június hó 2-áról 21,146. sz. a. kiadott pótrendeletben is hangsúlyoztam, azon tanárjelölteknek leczkekönyveiből kiknek folyamodásaik valamely szabálytalanság elnézéseért, vagy valamely kedvezmény engedélyezéseért elém kerülnek, arról győződtem meg, hogy a tanárjelöltek ezen követelmény a) és b) pontjainak nem tesznek a kellő mértékben eleget; a c) pontot pedig csaknem követke-

zetesen mellőzik s fordultak elő esetek, hogy végzett tanárjelöltnek leczkekönyvében bölcsészeti collegium egyáltalában nem fordult elő.

Lehet ennek némi oka az egyetemi tanrendekben is; a nélkül tehát, hogy korlátozni akarnám a tanrendek összeállításában eddig is követett szabadságot, a bölcsészeti kart, illetőleg a tanárképző intézetet figyelmeztetendőnek találtam arra, hogy mivel hallgatóinak nagyrésze tanári pályára készül, legyen tekintettel ezek érdekeire s a lehetőségig minél gyakrabban adjon nekik módot arra, hogy a kezdetben említett disciplinákat tanulmányaik közben hallgathassák; a kari dekán pedig a beíratkozások alkalmával azok hallgatására őket külön is figyelmeztesse.

Budapesten, 1887. május hó 3-án.

TREFORT S. K.

19,844. szám.

Folyó évi 751. sz. a. kelt előterjesztésére, ismételten tudomására hozom az egyetemi tanácsnak, ahoztartásúl és a jogtudományi karral való közlés végett, hogy a tudományegyetemi rendkívüli tanárok lakbérjárandóságának sem megállapítása, sem utalványozása tekintetében nem forog fenn tévedés.

Mielőtt a törvényhozás a rendkívüli tanári lakbérek felől intézkedett volna, a fölmerült egyes esetekben, a saját felelősségemre 250—250 frtot engedélyeztem e czimen; miután azonban a törvényhozás ezen járandóságot évi 200 forintban állapította meg: a jelen viszonyok között nem érzem magamat indíttatva ennek megváltoztatása iránt javaslattal járulni a törvényhozás elé.

Budapesten, 1887. évi május hó 26.

TREFORT S. K.

1383. eln. szám.

A magyarországi valamint a boszniai és hercegovinai bíróságok, hivatalok s intézetek által kiállított okíratok kölcsönös hitelesítése iránt, a magyar kir. kormány s a cs. és kir. közös ministerium közt létrejött megállapodás következté-

ben, f. évi május 18 án 1652 sz. alatt kibocsátott ministerelnői rendelet egy példányát tudomásvétel végett azzal küldöm meg az egyetem Tanácsának, hogy az egyetemi Tanács által kiállított és hivatalos pecsétjével ellátott kiadványok a Boszniában és Hercegovinában való használatra külön nem hitelesítendők.

Budapesten, 1887. évi június hó 16-án.

TREFORT S. K.

1383. eln. számhoz.

A M. KIR. MINISTERIUM F. ÉVI MÁJUS HÓ 18-ÁN 1652/M. E SZÁM ALATT KELT RENDELETÉ,

a Boszniában s Hercegovinában fennálló bíróságok s hatóságok által kiállított, s a magyar korona országaiban használandó okiratok hitelesítése tárgyában.

A magy kir. kormány és a csász kir. közös ministerium közt történt megállapodás folytán, a Boszniában és Hercegovinában fennálló bíróságok és hatóságok által kiállított s a magyar korona országaiban használandó okiratok hitelesítésére nézve a következők rendeltetnek:

I. Cikk.

A boszniai és hercegovinai bíróságoktól peres vagy peren kívüli polgári ügyekben, valamint bűnügyekben kiállított okiratok, ha hivatalos pecséttel ellátva, s a mennyiben a járáshivatalok seriátbírószági kiadványait tartalmazzák, — azon felül még a járás-hivatal főnöke vagy helyettese által láttamozva vannak, további hitelesítést nem igényelnek.

II. Cikk.

A boszniai s hercegovinai országos kormány, a kerületi és járási hivatalok, a serajevoi katonai posta- és távirdai igazgatóság, a Boszniában és Hercegovinában fennálló katonai posta- és távirdai hivatalok, továbbá úgy a katonai kezelés alatt álló, mint a boszniai és hercegovinai egyéb államasutak igazgatóságai, az ottani hadcsapatok s hadkiegészítő járások parancsnokságai, a boszniai és hercegovinai országos csendőrségi parancsnokság, az ottani adófelügyelőségek és a serajevoi városi kormányhiztosság által saját hatáskörükben

kiállított okíratoknak további hitelesítése nem szükséges, ha az illető hivatal hivatalos pecsétjével el vannak látva.

A járáshivatalok azon kiadványainak azonban, melyek ezen hivatalok adóügyi vagy más külön közigazgatási hatáskörében a járáshivatalnak erre útasításszerűleg hivatott saját közegeitől állíttattnak ki, ezen felül még a járásfőnök (járásvezető) vagy helyettese által is láttamoztatniok kell.

A serajevoi bányakapitányság kiadványai, valamint a boszniai s hercegovinai nyilvános iskolák és tanintézetektől kiállított bizonyítványok, hitelesítést szintén nem igényelnek.

Oly közhivatalok és nyilvános közegek okírataihoz, melyek a fennebb elősorolt hatóságoknak alá vannak rendelve, az illető fölöttes hatóság hitelesítése szükséges.

III. Czikk.

A boszniai és hercegovinai bíróságoknak magán okmányokra vezetett hitelesítési záradéka további hitelesítést nem igényel.

Egyúttal köztudomásra hozatik, hogy a fennebb említett megállapodás értelmében viszont a csász. és kir. közös ministerium is intézkedett az iránt, hogy Boszniában és Hercegovinában fennálló bírói és közigazgatási hatóságok az A) alatt mellékelt jegyzékben felsorolt magyarországi bíróságok, hatóságok, hivatalok, tiszti közegek és intézetek által kiállított s hivatalos pecséttel ellátott okíratok hitelesítését vagy felülhitelesítését ne követeljék.

Budapesten, 1887. május hó 18-án.

TISZA KÁLMÁN s. k.

A) Jegyzéke

azon magyarországi bírói s közigazgatási hatóságoknak, közhivataloknak, tiszti közegeknek és intézeteknek, melyeknek hivatalos pecséttel ellátott kiadványai a magy. kir. kormány s a csász. kir. közös ministerium közt létre jött megállapodásnál fogva Bosznia és Hercegovinában való használatra külön nem hitelesítendőek.

A) A magy. kir. miniszerelnökség alatt álló hatóság:

a fővárosi közmunkák tanácsa

B) *A magy. kir. belügyi ministerium alatt álló hatóságok, tisztii közegek és hivatalok:*

1. a fiumei kir. kormányzóság;
2. a megyei s városi főispánok, mint a közigazgatási bizottságok elnökei;
3. az alispáni hivatalok;
4. a polgármesteri hivatalok a szab. kir. és törvényhatósági joggal felruházott városokban;
5. Fiume városa s kerülete polgármesteri hivatala;
6. az árvaszékek;
7. a járási szolgabirói hivatalok;
8. a rendezett tanácsú városok;
9. a kis- és nagy községek előjáróságai, de az ezek által kiállított okíratok csak akkor fogadtatnak el hitelesítés nélkül, ha az illetékes szolgabirák által láttamozvák;
10. az anyakönyvek vezetésével megbízott egyházi hatóságok és közegek;
11. a rendőri hatóságok és pedig:
 - a) a budapesti magy. kir. államrendőrség főkapitányi hivatala;
 - b) a szab. kir. és törvényhatósági joggal felruházott városokban a rendőri főkapitányi hivatalok;
12. az összes m. kir. csendőrparancsnokságok;
13. magán jellegű okmányok, melyek az ezen jegyzékben B 1—9 és 11 s 12 száma alatt felsorolt közigazgatási hatóságok alatt álló valamely intézet részéről állítatnak ki, akkor nem hitelesítendőek, ha az illetékes felsőbb közigazgatási hatóság láttamozásával vannak ellátva.

C) *A magy. kir. vallás és közoktatásügyi ministerium alatt álló hatóságok, hivatalok és intézetek:*

1. valamennyi egyházmegyei hatóságok;
2. a tudományos egyetemek rectorai, s
3. a József műegyetem rectora;
4. a jogi akadémiák igazgatói;
5. a tankerületi főigazgatók;
6. a tanfelügyelők;
7. a muzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelője;

8. a siketnémák és vakok intézeteinek igazgatói ;
9. a bábatanodák igazgatói ;
10. az orsz. mintarajztanoda igazgatója ;
11. az iparművészeti iskola igazgatója ;
12. a zeneakadémia igazgatója ;
13. a színiképezde igazgatója ;
14. a rabbi seminarium igazgatója ;
15. a közép ipariskolák igazgatói.

D) *A magy. kir. igazságügyi ministerium alatt álló hatóságok, hivatalok és közegek :*

1. az összes magy. kir. bíróságok ;
2. az összes magy. kir. ügyészségek ;
3. a telekkönyvi hivatalok ;
4. a kir. közjegyzők ;
5. a bírósági végrehajtók ;
6. a kir. bíróságok vagy kir. közjegyzők által hitelesített magán okiratok fölülhitelesítése szintén nem szükséges.

E) *A magy. kir. pénzügyi ministerium alatt álló hatóságok, hivatalok és tisztí közegek :*

1. a magy. kir. pénzügyi közigazgatási bíróság Budapesten ;
2. a magy. kir. pénzügyi igazgatóságok ;
3. a magy. kir. illetékszabási hivatalok ;
4. a magy. kir. adófelügyelők ;
5. a magy. kir. központi állampénztár Budapesten (Budán) ;
6. a magy. kir. állami pénztár Budapesten (Pesten) ;
7. a magy. kir. állampénztár Zágrábban ;
8. az összes m. kir. adóhivatalok, (fogyasztási adóhivatalok) ;
9. a magy. kir. kincstári jogügyi igazgatóság Budapesten ;
10. a magy. kir. kincstári jogügyi igazgatóság Zágrábban ;
11. a magy. kir. kincstári ügyészségek ;
12. a pénzügyi, illetőleg vám- és adóőri biztosok ;
13. a selmeczbányai bányászati és erdészeti akadémia ;
14. a selmeczbányai és felső-bányai bányász iskolák ;
15. a határvámhivatalok ;
16. a főfémjelző és beváltó hivatal Budapesten ;

17. a dohányjövédéki központi igazgatóság ;
18. a dohánybeváltási felügyelőségek ;
19. a dohánybeváltó hivatalok ;
20. a dohánygyári igazgatóságok ;
21. a lottó-igazgatóság Budapesten ;
22. a temesvári és nagyszombati lottó hivatalok ;
23. a sóhivatalok ;
24. az állami jószág igazgatóságok ;
25. a selmecbányai és nagybányai bányai igazgatóságok ;
26. a bányahivatalok ;
27. a kohó hivatalok ;
28. a kohó- és kémdehivatalok ;
29. a kőmőzbányai pénzverő hivatal ;
30. a nagybányai vegyelemző hivatal ;
31. az abrudbányai és zalathnai fémbeváltási hivatalok ;
32. a központi vasműigazgatóság Budapesten ;
33. a vasgyárak ;
34. az államnyomda ;
35. a telekzeti igazgatóságok ;
36. a telekzeti, felmérési és helyszínelési felügyelőségek ;
37. a háromszögméreti számító hivatalok .

F) A magy. kir. földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium alatt álló hatóságok, hivatalok és tisztviselők :

1. a m. kir. erdőigazgatóságok ;
2. a m. kir. főerdőhivatalok ;
3. a m. kir. erdőhivatalok ;
4. a m. kir. erdőfelügyelőségek ;
5. a ménesintézetek parancsnokai és gazdasági igazgatói ;
6. az állami méntelepek parancsnokai ;
7. a m. kir. állatorvosi tanintézet ;
8. a m. kir. vesztegintézetek felügyelősége ;
9. a m. kir. vesztegintézetek ;
10. a m. kir. állami bikanevelő telep főfelügyelősége ;
11. a gazdasági akadémia igazgatósága ;
12. a gazdasági tanintézetek igazgatóságai ;
13. a m. kir. földmivesiskolák ;
14. a m. kir. vinczellér képezdék ;

15. az országos borászati kormánybiztosság ;
16. az országos selyemtenyészési felügyelőség ;
17. a m. kir. zálogház igazgatósága ;
18. az állami központi mértékhiteljesítési bizottság ;
19. a m. kir. tengerészeti hatóság ;
20. a m. kir. szabadalmi levéltár ;
21. a m. kir. bányakapitányságok ;
22. a m. kir. bányabiztosságok ;
23. a m. kir. földtani intézet.

G) *A m. kir. honvédelmi ministerium alatt álló hatóságok :*

1. a m. kir. honvéd főparancsnokság ;
2. a m. kir. honvéd-kerületi parancsnokságok ;
3. a m. kir. honvéd-főtörvényszék ;
4. a m. kir. honvéd-kerületi hadbíróóságok.

24,172. szám.

A nagyszebeni kir. jogakademia végleges felosztása alkalmából elrendelendőnek találtam, hogy annak összes hivatalos iratai, jegyzőkönyvei, pecségei, megőrzés végett, a kolozsvári egyetem jogi karának adassanak át.

Az államvizsgálati bizottságok folyó évi szeptember hó végeig még működni fognak a nevezett jogakademián, ezen idő elteltével pedig az említett ügyiratok átküldendőek, illetőleg a Tanács által megőrzés végett átveendőek lesznek.

Erről a Tanácsot miheztartásúl értesítem.

Budapest, 1887. július hó 9-én.

A minister helyett :

BERZEVICZY ALBERT s. k.,
államtitkár.

907. eln. sz.

Ismételve előfordult, hogy közhatóságok és hivatalok a náluk alkalmazott tisztviselőknek mérsékelt menetjegy-igazolványért — tehát szorosan az illetők magán érdekében — a m. kir. államvasútak igazgatóságához intézett kérvényeit közvetítés végett átvették és »hivatalból államügy«, vagy »hivatalból portomentes közszolgálati ügy« stb. ezekhez hasonló

megjelöléssel, mint hivatalos portomentes levelet küldötték el nevezett vasút-igazgatósághoz.

Minthogy az ily kérvények teljesen magán jellegűek, azokat a hivatalfőnök a tényleges szolgálatban lételt igazoló látta-mozás után tulajdonképen az érdekelteknek köteles volna a végből visszaadni, hogy ezek folyamodványaikat bérmentes levélben maguk küldjék el rendeltetésük helyére.

Ha mindazonáltal valamely itt kérvényző különös okokból hivatal-főnöke útján óhajtaná folyamodványát az államvasutak igazgatóságához eljuttatni, e kívánságnak csak az esetben lehet eleget tenni, ha az illető a bérmentesítésre megkívántató levéljegyet is kérvényéhez csatolja, mely esetben a küldő hatóság a kellően bérmentesített levél borítékára a »hivatalból« szó alá »portoköteles magánügy« megjelölést köteles kitenni.

Miről az egyetem Tanácsát tudomás és miheztartás végett értesítem.

Budapest, 1887. évi július hó 7-én.

TREFORT s. k.

1887/8.

26,006. szám.

Ő cs. és apost. kir. Felsege f. é. június 28-án kelt legfelsőbb elhatározásával jóváhagyni méltóztatott a jog- és államtudomány karoknál tartandó tudorsági szigorlatokról szóló 1883. évi szabályzat 4. és 6. §§-nak oly értelmű módosítást, hogy ezentúl úgy a jogtudományi, mint az államtudományi összes szigorlatok tetszés szerinti sorrendben tehetők le; az egyetemek jog- és államtudományi karai pedig kivételesen egyes joghallgatókat, kiket arra szorgalmuk és előmenetelük alapján különösen érdemeseknek találunk, már a VIII. félév utolsó 4 hetében is szigorlatokra bocsáthatnak.

Erről a Tanácsot f. évi ápril 15-ről 774. sz. a. kelt felterjesztésére hivatkozással miheztartásul és megfelelő közzététel céljából értesítem.

Budapest, 1887. szeptember 5.

TREFORT s. k.